

«Թեղուտ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

պատրաստված Ֆինանսական

հաշվետվությունների

միջազգային ստանդարտներին համապատասխան

*2012 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա
համար*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Տեղեկատվություն ընկերության վերաբերյալ	5
2.1 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը	5
2.2 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր	5
2.3 Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	15
3. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ	15
4. Թողարկված, բայց դեռ ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ	18
5. Այլ եկամուտներ	21
6. Վարչական ծախսեր	21
7. Այլ ծախսեր	21
8. Ֆինանսական ծախսեր	22
9. Հարկում	22
10. Հիմնական միջոցներ	23
11. Ոչ նյութական ակտիվներ	24
12. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	25
13. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	25
14. Կանոնադրական կապիտալ և պահուստներ	25
15. Վարկեր և փոխառություններ	26
17. Հողերի վերականգնման ծախսերի գծով պահուստ	27
18. Կապակցված կողմեր	28
19. Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ	30
20. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման նպատակները և քաղաքականությունը	32
21. Հաշվետու ամսաթվից հետո տեղի ունեցած դեպքեր	35

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն «Թեղուտ» փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին և ղեկավարությանը

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Թեղուտ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Ընկերություն») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար ղեկավարության պատասխանատվությունը

Ղեկավարությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան պատրաստելու և ճշմարիտ ներկայացնելու, ինչպես նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է, անցկացված աուդիտի հիման վրա, կարծիք արտահայտել սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտները պահանջում են, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և պլանավորենք ու իրականացնենք աուդիտը՝ ֆինանսական հաշվետվությունները էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ հավաստիացում ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտը ներառում է ընթացակարգերի իրականացում ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցներ ձեռք բերելու նպատակով: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից՝ ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու և արժանահավատ ներկայացնելու համար կիրառվող ընկերության ներքին վերահսկողության համակարգը, տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր մշակելու, սակայն ոչ ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտը ներառում է նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների հիմնավորվածության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Գարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

«Էրնաթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ

Աուդիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր՝

Գլխավոր տնօրեն՝ Մ. Ալեքսանդրյան՝ ի դեմս լիազորված անձ Է. Հայրապետյանի (գործող 2011թ. սեպտեմբերի 1-ին տրված լիազորագրի հիման վրա)

Ռուսլան Խոռոշվիլի

Էրիկ Հայրապետյան

26 հուլիսի 2013թ.

**Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2012 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

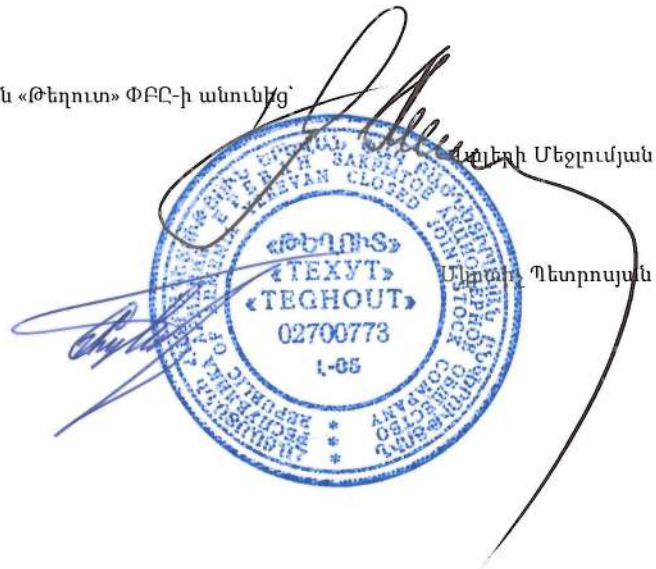
	Շան.	2012թ.	2011թ.
Այլ եկամուտներ	5	205,803	70,453
Վարչական ծախսեր	6	(210,204)	(127,051)
Այլ ծախսեր	7	(257,721)	(93,930)
Գործառնական գործունեությունից վնաս		(262,122)	(150,528)
Ֆինանսական եկամուտ		438	2,364
Ֆինանսական ծախսեր	8	(77,705)	-
Վնաս նախքան շահութահարկը		(339,389)	(148,164)
Շահութահարկի գծով եկամուտ	9	22,144	237,484
Հաշվետու տարվա (վնաս)/շահույթ		(317,245)	89,320
Այլ համապարփակ եկամուտ		-	-
Հաշվետու տարվա համապարփակ (վնաս)/եկամուտ, շահութահարկից հետո		(317,245)	89,320

Ստորագրված է և հաստատված է թողարկման «Թեղուտ» ՓԲԸ-ի անունից՝

Գլխավոր տնօրեն՝

Գլխավոր հաշվապահ՝

26 հուլիսի 2013թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2012 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2012թ.	2011թ.
Ակտիվներ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	10	67,720,703	27,054,095
Ոչ նյութական ակտիվներ	11	136,048	118,388
Ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով կանխավճարներ		10,313,392	11,659,240
Փոխհատուցման ենթակա ԱԱՀ		5,798,641	3,298,663
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		83,968,784	42,130,386
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ		247,748	432,663
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	12	227,991	76,122
Կանխավճարներ		395,355	199,658
Կանխավճարված ֆինանսական ծախսեր		–	154,130
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	1,795,549	14,165
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		2,666,643	876,738
Ընդամենը ակտիվներ		86,635,427	43,007,124
Մեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Մեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	14	3,100,100	3,100,100
Լրացուցիչ կապիտալ	15	14,535,822	12,998,663
Կուտակված վնաս		(430,740)	(113,495)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		17,205,182	15,985,268
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Վճարման ենթակա ԱԱՀ		2,660,002	1,595,788
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	9	3,413,411	3,051,265
Վարկեր և փոխառություններ	15	62,315,488	21,313,670
Հողերի վերականգնման ծախսերի գծով պահուստ	17	228,488	–
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		68,617,389	25,960,723
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	15	–	255,018
Հողերի վերականգնման ծախսերի գծով պահուստ	17	120,791	89,423
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	16	692,065	716,692
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		812,856	1,061,133
Ընդամենը պարտավորություններ		69,430,245	27,021,856
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		86,635,427	43,007,124

**Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2012 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Լրացուցիչ կապիտալ</i>	<i>Կուտակված վնաս</i>	<i>Ընդամենը կապիտալ</i>
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,100,100	–	(202,815)	2,897,285
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ	–	–	89,320	89,320
Լրացուցիչ կապիտալ՝ առաջացած մայր ընկերությունից շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով ստացված փոխառության արդյունքում՝ 3,288,749 հետաձգված հարկից գուտ	–	12,998,663	–	12,998,663
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,100,100	12,998,663	(113,495)	15,985,268
Ընդամենը համապարփակ վնաս	–	–	(317,245)	(317,245)
Լրացուցիչ կապիտալ՝ առաջացած մայր ընկերությունից շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով ստացված փոխառության արդյունքում՝ 384,290 հետաձգված հարկից գուտ	–	1,537,159	–	1,537,159
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,100,100	14,535,822	(430,740)	17,205,182

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2012 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
Գործառնական գործունեություն			
Հաճախորդներից ստացված դրամական միջոցներ		262,248	126,010
Մատակարարներին և աշխատակիցներին վճարված դրամական միջոցներ		(1,301,065)	(233,410)
Վճարված ԱԱՀ		(319,629)	(401,130)
Այլ վճարված հարկեր		(217,318)	(23,377)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված գործառնական գործունեությունում		(1,575,764)	(531,907)
Ներդրումային գործունեություն			
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		–	36,480
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում և կառուցում		(30,782,210)	(19,041,540)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում		(30,782,210)	(19,005,060)
Ֆինանսավորման գործունեություն			
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից		52,990,323	21,621,827
Վարկերի և փոխառությունների գծով վճարներ		(18,837,620)	–
Վճարված տոկոսներ		(9,339)	(2,074,860)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		34,143,364	19,546,967
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ		1,785,390	10,000
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(4,006)	–
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հունվարի 1-ի դրությամբ		14,165	4,165
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13	1,795,549	14,165

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Տեղեկատվություն ընկերության վերաբերյալ

«Թեդուտ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Ընկերություն») հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն: Ընկերությունը հիմնադրվել է 2006 թվականի մայիսին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

Ընկերության գրանցման հասցեն է Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Խանջյան 19:

Ընկերության նախատեսված ապագա հիմնական գործունեությունն է հանդիսանում պղինձ-մոլիբդենային հանքաքարի արդյունահանումը, դրա վերամշակման միջոցով պղնձի ու մոլիբդենի խտանյութերի արտադրությունն ու իրացումը: Ընկերությունն ունի Հայաստանի հյուսիսում գտնվող Թեդուտի պղինձ-մոլիբդենային հանքավայրի շահագործման լիցենզիա (Ծանոթագրություն 17): Ներկայումս Ընկերությունը ներգրավված է հանքարդյունաբերական գույքի զարգացման և հանքի տարածքում հարստացուցիչ գործարանի կառուցման աշխատանքներում:

Հիմնադրման պահից Ընկերությունն ամբողջովին պատկանում էր «Արմենիան Քափըր Փրոգրամ» ՓԲԸ-ին (վերջնական մայր ընկերություն):

2011թ. նոյեմբերին Ընկերության բաժնետոմսերի 100%-ը փոխանցվեց վերջնական մայր ընկերության դուստր ընկերությանը՝ «Teghout Investments Limited»-ին (մայր ընկերություն, Կիպրոս):

Ընկերության վերջնական վերահսկող անձ է հանդիսանում պրն. Վալերի Մեջլումյանը, ով իրավասու է կառավարել Ընկերության գործառնություններն իր սեփական հայեցողությամբ և իր շահերից ելնելով: Նա նաև մասնակցություններ ունի Ընկերությանը չպատկանող այլ ընկերություններում: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 18-ում:

2.1 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին («ՖՀՄՄ») համապատասխան, որոնք հաստատվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի («ՀՀՄՄԽ») կողմից: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի սկզբունքի հիման վրա: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է հայկական դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նշված է այլ տեղեկատվություն:

2.2 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր

Հասույթի ճանաչում

Հասույթը ճանաչվում է այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն, և այդ հասույթը կարելի է արժանահավատորեն չափել՝ անկախ այն փաստից, թե երբ է վճարումը կատարվել: Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ հաշվի առնելով պայմանագրով սահմանված վճարման պայմանները և բացառելով հարկերն ու տուրքերը: Ընկերությունն իր հասույթի գծով գործարքները գնահատում է որոշակի չափանիշներով՝ որոշելու, արդյոք, այն հանդես է գալիս որպես պրինցիպալ կամ գործակալ: Ընկերությունը եզրակացրել է, որ հանդես է գալիս որպես պրինցիպալ հասույթի հետ կապված իր բոլոր գործարքներում:

Հետևյալ չափանիշները նույնպես պետք է բավարարվեն նախքան հասույթի ճանաչումը:

Ապրանքների վաճառք

Ապրանքների վաճառքից հասույթը ճանաչվում է, երբ գնորդին է փոխանցվում ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը, սովորաբար՝ ապրանքների մատակարարման ժամանակ:

(հազար ՀՀ դրամ)

2.2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ծառայությունների մատուցում

Ծառայությունների մատուցումից հասույթը ճանաչվում է ըստ ավարտվածության աստիճանի: Յուրաքանչյուր պայմանագրի ավարտվածության աստիճանը չափվում է ելնելով մինչև հաշվետու ամսաթիվը աշխատած աշխատատեղերի և գնահատված ընդհանուր աշխատատեղերի հարաբերակցությունից: Երբ պայմանագրի արդյունքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել, հասույթը ճանաչվում է այնքանով, որքանով կատարված ծախսերը ենթակա են փոխհատուցման:

Տոկոսային եկամուտ

Ամորտիզացված արժեքով չափվող բոլոր ֆինանսական գործիքների և վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների տոկոսային եկամուտը հաշվառվում է օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքը. դրույք, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ, համապատասխան դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները ճշգրիտ գեղչում է մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքը: Տոկոսային եկամուտը ներառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության ֆինանսական եկամտում:

Վարձակալությունից եկամուտ

Ներդրումային գույքի գործառնական վարձակալությունից վարձակալական եկամուտը հաշվառվում է գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում է հասույթում՝ իր գործառնական բնույթից ելնելով:

Հարկեր

Ընթացիկ շահութահարկ

Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են այն գումարով, որն ակնկալվում է ստանալ կամ վճարել հարկային մարմիններին: Հարկային դրույքերը և հարկային օրենսդրությունը, որն օգտագործվում է գումարների հաշվարկման համար հաշվետվության ամսաթվին կիրառելի կամ փաստացի կիրառվող դրույքներն ու օրենսդրությունն են:

Հետաձգված հարկեր

Հետաձգված հարկը հաշվառվում է պարտավորությունների մեթոդով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների հարկային բազաների և դրանց ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված հաշվեկշռային արժեքների ժամանակավոր տարբերությունների հիման վրա:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր ժամանակավոր տարբերությունների համար, բացառությամբ այն դեպքերի.

- ▶ երբ հետաձգված հարկային պարտավորությունը առաջանում է գուղվիլի կամ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքներում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի, ոչ էլ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա,
- ▶ համատեղ ձեռնարկումներում, դուստր և ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումների հետ կապված հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների դեպքում, որտեղ ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամանակահատվածը կարող է վերահսկվել և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունները չեն հակադարձվի տեսանելի ապագայում:

(հազար ՀՀ դրամ)

2.2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հարկեր (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, տեղափոխված չօգտագործված հարկային զեղչերի և չօգտագործված հարկային վնասների համար այնքանով, որքանով հավանական է, որ կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց այդ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները և տեղափոխված չօգտագործված հարկային զեղչերը և վնասները հնարավոր կլինի օգտագործել՝ բացառությամբ հետևյալ դեպքերի՝

- ▶ երբ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվը առաջանում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքներում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի, ոչ էլ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա,
- ▶ համատեղ ձեռնարկումներում, դուստր և ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումների գծով նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններից հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այնքանով, որքանով հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունները կհակադարձվեն տեսանելի ապագայում և կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց հնարավոր կլինի օգտագործել ժամանակավոր տարբերությունները:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում է այնքանով, որքանով այլևս հավանական չէ, որ բավարար հարկվող շահույթ կլինի, որի դիմաց ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն կօգտագործվի հետաձգված հարկային ակտիվը: Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում այնքանով, որքանով հավանական է, որ ապագա հարկվող շահույթը թույլ կտա վերականգնել հետաձգված հարկային ակտիվը: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են այն հարկային դրույքաչափերով, որոնք սկնկալվում է, որ կկիրառվեն այն տարում, երբ ակտիվները կիրացվեն կամ պարտավորությունները կմարվեն՝ հիմնվելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կիրառված (և կիրառման ենթակա) օրենքով սահմանված հարկային դրույքաչափերի (և հարկային օրենքների) վրա:

Շահույթի կամ վնասի կազմում չճանաչված հողվածների գծով ճանաչված հետաձգված հարկը նույնպես ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմից դուրս: Հետաձգված հարկային հողվածները ճանաչվում են դրան վերաբերող գործարքներին զուգահեռ՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում կամ անմիջապես սեփական կապիտալում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե կա իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների նկատմամբ հաշվանցելու, և հետաձգված հարկերը վերաբերում են միևնույն հարկվող կազմակերպությանը և հարկային մարմիններին:

Որպես ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման մաս՝ ձեռքբերված հարկային օգուտները, որոնք այդ ամսաթվի դրությամբ չեն բավարարում առանձին ճանաչման չափանիշներին, ճանաչվում են հետագայում, փաստերի և իրողությունների փոփոխությունների վերաբերյալ նոր տեղեկատվության առկայության դեպքում:

Ավելացված արժեքի հարկ

Վաճառքի գծով ավելացված արժեքի հարկի պարտավորությունը հաճախորդներին ծառայությունների մատուցման և ապրանքների մատակարարման դիմաց հարկային մարմիններին վճարման ենթակա գումար է: Գնումների գծով ԱԱՀ-ը հիմնականում հաշվանցվում է վաճառքի գծով ԱԱՀ-ին: Հարկային մարմինները թույլ են տալիս մարել ԱԱՀ-ը գուտ հիմքի վրա: Վաճառքի կամ գնումների գծով ԱԱՀ-ը ճանաչվում է հաշվեկշռում գուտ հիմունքով և առանձին բացահայտվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն: Երբ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստ է ձևավորվում, արժեզրկման գծով վնասը հաշվարկվում է դեբիտորական պարտքի համախառն գումարի համար՝ ներառյալ ԱԱՀ-ը:

(հազար ՀՀ դրամ)

2.2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ

Ճանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները ներկայացվում են սկզբնական արժեքով՝ զուտ կուտակված մաշվածությունից և արժեզրկումից կուտակված կորուստներից:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռքբերմանն ուղղակի վերագրելի ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի գծով ծախսերը, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած այլ, ակտիվների ապատեղակայման և տեղափոխման, դրանց գրաված տարածքի վերականգնման և փոխառությունների գծով կապիտալացվող ծախսումները: Ձեռք բերված համակարգչային ծրագիրը, որը հանդիմանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը և վնասը որոշվում է՝ համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում է զուտ հիմունքով «Այլ եկամուտներ/այլ ծախսեր» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցիչ փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, և վերջինիս արժեքը հնարավոր կլինի արժանահավաստորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցիչի հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

Հանքարդյունաբերական գույք

Հանքարդյունաբերական գույքը ներկայացվում է որպես հիմնական միջոցների առանձին դաս: Հանքարդյունաբերական գույքի սկզբնական արժեքն իրենից ներկայացնում է հանքավայրի տարածքին ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները և ներառում է հետագոտման, տեղանքի վերականգնման, մակաբացման և հանքաքարի արդյունահանման նախապատրաստման աշխատանքների գծով ծախսումները:

Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման հանձնելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը: Առանձին ակտիվների էական բաղկացուցիչները գնահատվում են, և եթե բաղկացուցիչ օգտակար ծառայության ժամկետը տարբերվում է ակտիվի մնացած մասերի օգտակար ծառայության ժամկետից, ապա այդ բաղկացուցիչի մաշվածությունն առանձին է հաշվարկվում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթով կամ վնասով՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Հողատարածքի գծով մաշվածությունն չի հաշվարկվում:

(հազար ՀՀ դրամ)

2.2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Հիմնական միջոցների խոշոր միավորների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- ▶ արտադրական սարքավորումներ 5-10 տարի
- ▶ շենքեր և կառույցներ 20-50 տարի
- ▶ փոխադրամիջոցներ 5-10 տարի
- ▶ այլ 5-10 տարի

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և, անհրաժեշտության դեպքում, ճշգրտվում:

Գործառնական վարձակալություն

Այն պարագայում, երբ Ընկերությունը վարձակալ է հանդիսանում վարձակալության պայմանագրի համաձայն, և երբ վարձակալական պայմանագրով վարձատուից Ընկերությանը չեն փոխանցվում վարձակալվող գույքի սեփականության հետ կապված էականորեն բոլոր ռիսկերը և հատույցները, վարձակալական բոլոր վճարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում հավասարաչափ՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալության ժամկետը չեղյալ չհամարվող այն ժամկետն է, որի ընթացքում վարձակալը վարձակալում է ակտիվը հետագա այլ ժամանակաշրջանների հետ միասին, որոնց ընթացքում վարձակալը հնարավորություն ունի շարունակել ակտիվի վարձակալությունը, երբ վարձակալությունը սկսելու ժամանակ արդեն իսկ պարզ է, որ վարձակալն օգտագործելու է իր հնարավորությունը:

Ընկերությունը որպես վարձատու

Գույքի վարձակալությունը, երբ ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու օգուտները չեն փոխանցվում վարձակալին, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության գծով բանակցությունների ընթացքում առաջացող սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները գումարվում են վարձակալված ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին և ճանաչվում վարձակալական ժամկետի ընթացքում այնպես, ինչպես վարձակալական եկամուտը: Պայմանական վարձավճարները ճանաչվում են որպես հատույթ այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք վաստակվում են:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ճանաչում և չափում

Ընկերության կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ նրանք ավելացվում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ Ընկերության ներսում ստեղծված գուղվիլը և ֆիրմային անվանումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի կամ այլ փոխարինող գումարի գծով՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը: Ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիան հաշվեզրվում է դրանց շահագործման ենթակա լինելու պահից և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

(հազար ՀՀ դրամ)

2.2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- ▶ Լիցենզիաներ և լիցենզիայի գործողության ժամկետ
- ▶ Այլ ոչ նյութական ակտիվներ 5-10 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

Ֆինանսական ակտիվներ

Չափման նկատմամբ հիմնական մոտեցումներ

Համաձայն ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական ակտիվներ՝ ճանաչումը և չափումը» ստանդարտի դրույթների՝ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես ֆինանսական ակտիվներ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարումը պահվող ներդրումներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ընկերությունը որոշում է ֆինանսական ակտիվի դասը սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ իրական արժեքով չափվող ակտիվների՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ի սկզբանե ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի կիրառելի գործարքի հետ կապված ծախսերը: Այն ֆինանսական ակտիվների գնումը կամ վաճառքը, որը պահանջում է ակտիվների առաքում շուկա (կանոնավոր վաճառքի վայր) օրենքով կամ պայմանագրով սահմանված ժամանակահատվածում, ճանաչվում է վաճառքի օրը, այսինքն՝ այն օրը, երբ Ընկերությունը պարտավորվում է գնել կամ վաճառել ակտիվը:

Ընկերության ֆինանսական ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, տրված փոխառությունները, ինչպես նաև առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը:

Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են ֆիքսված կամ որոշակի վճարումներով, որոնք չեն գնանշվում ակտիվ շուկայում: Սկզբնական չափումից հետո այդպիսի ֆինանսական ակտիվները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի (ԱՏ) մեթոդը՝ հանելով արժեզրկումը: Ամորտիզացված արժեքը հաշվարկվում է՝ հաշվի առնելով ձեռքբերման ժամանակ ցանկացած զեղչ կամ հավելվածար, ինչպես նաև վճարներ կամ ծախսումներ, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մաս: ԱՏ-ով հաշվարկված ամորտիզացիան ներառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության ֆինանսական եկամուտներում: Արժեզրկումից առաջացած կորուստները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես ֆինանսական ծախս:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունները ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն դասակարգվում են որպես ֆինանսական պարտավորություններ, չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, վարկեր և փոխառություններ կամ ածանցյալ գործիքներ: Ընկերությունը որոշում է ֆինանսական պարտավորության դասը սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, իսկ վարկերի ու փոխառությունների պարագայում՝ ներառյալ՝ ուղղակի վերագրելի գործարքային ծախսերը:

Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները հիմնականում ներառում են վարկերը, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(հազար ՀՀ դրամ)

2.2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ապաճանաչում

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա՝ ուժի մեջ լինելու ժամկետը: Նույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորության փոխարինումը այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել է գործող պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա պետք է հին պարտավորությունը ապաճանաչել և նոր պարտավորությունը ճանաչել: Համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Արժեզրկում

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Ընկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իրականացնում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի՝ արժեզրկված լինելու անկողմնակալ վկայության գնահատում: Ֆինանսական ակտիվը կամ ակտիվների խումբը համարվում են արժեզրկված այն և միայն այն դեպքում, եթե կա արժեզրկման անկողմնակալ վկայության, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («կորուստներ վկայող իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել դեբիտորների կամ դեբիտորների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման ուշացումը կամ չվճարումը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենա սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորում, ինչպես նաև դիտարկվող տեղեկատվությունն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք կարող են հանգեցնել ձախողումների:

Եթե Ընկերությունը որոշում է, որ անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար չկա արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն, անկախ այն հանգամանքից, նշանակալի է այն, թե ոչ, ապա այդ ակտիվը ներառում է համանման պարտքային ռիսկերի բնութագրիչներ ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբում և գնահատում է դրանց արժեզրկված լինելը խմբային հիմունքով: Ակտիվները, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է անհատական հիմունքով և որոնց նկատմամբ ճանաչվում են արժեզրկումից կորուստներ, չպետք է գնահատվեն խմբային հիմունքով: Արժեզրկված լինելու անկողմնակալ վկայության առկայության դեպքում՝ արժեզրկումից կորուստը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ պարտքի հետ կապված դեռևս չկրած ապագա վնասները) ներկա արժեքի տարբերությունն է:

Ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքը գեղջվում է ֆինանսական ակտիվների սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Եթե վարկն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկման կորուստ գնահատելու համար որպես գեղջման դրույք օգտագործվում է ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի հաշվի միջոցով, իսկ արժեզրկումից կորուստն արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում: Տոկոսային եկամուտները շարունակվում են հաշվեզրվել նվազեցված հաշվեկշռային արժեքից՝ օգտագործելով արժեզրկման կորուստը հաշվելու նպատակով ապագա դրամական հոսքերը գեղջելու տոկոսադրույքը: Տոկոսային եկամուտները արտացոլվում են շահույթում կամ վնասում որպես ֆինանսական եկամուտ: Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Խմբին: Եթե հաջորդող տարիներին գնահատված արժեզրկման կորուստն ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման կորուստն ավելացվում կամ նվազեցվում է՝ ճշգրտելով պահուստի գումարը: Եթե այսպիսի դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության ֆինանսական ծախսերում:

(հազար ՀՀ դրամ)

2.2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվը, որը չի դասվել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբին, դիտարկվում է արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվն արժեզրկված է համարվում, եթե կա անկողմնակալ վկայության, որ ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել կորուստ առաջացնող դեպք և որ այդ դեպքը բացասական ազդեցություն է ունեցել տվյալ ակտիվից սպասվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի մեծության վրա, որը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայություններ կարող են հանդիսանալ չվճարումները կամ պարտապանների կողմից իրենց այլ պարտավորությունների չկատարումը, Ընկերության նկատմամբ պարտավորության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որն այլ դեպքերում Ընկերության կողմից նույնիսկ չէր դիտարկվի, պարտապանի հնարավոր սնանկության հայտանիշները, պարտապանի վճարումների ընդհանուր վիճակի բացասական փոփոխությունները, ինչպես նաև տնտեսական այնպիսի իրավիճակները, որոնք կապվում են դեֆոլտների հետ:

Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման հայտանիշներն Ընկերությունը դիտարկում է ինչպես առանձին ակտիվների, այնպես էլ պորտֆելի մակադրակով: Բոլոր այն ակտիվները, որոնց չափն անհատապես էական է, անհատապես են դիտարկվում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն դեպքում, երբ պարզվում է, որ փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի անհատապես ստուգված տարրերը արժեզրկված չեն, դրանք ներառվում են պորտֆելում՝ արդեն առաջացած, բայց դեռևս չհայտնաբերված արժեզրկումը ստուգելու նպատակով: Փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի այն տարրերը, որոնց չափն անհատապես էական չէ, արժեզրկման տեսանկյունից դիտարկվում են խմբային հիմունքով՝ նման հայտանիշեր և ռիսկեր ունեցող փոխառություններն ու դեբիտորական պարտքերը միևնույն պորտֆելում ներառելով:

Խմբային արժեզրկման վկայությունները գնահատելիս Ընկերությունը վերլուծում է դեֆոլտի հավանականության, ունեցած կորուստների գումարների և փոխհատուցման ժամկետների վերաբերյալ պատմական տվյալները՝ ճշգրտելով դրանք ընթացիկ տնտեսական և վարկային պայմանների վերաբերյալ ղեկավարության դատողություններով: Ճշգրտումների արդյունքում փաստացի կորուստները հնարավոր է ավելի մեծ կամ փոքր լինեն, քան այն կորուստները, որոնք կակնկալվեին միայն պատմական միտումներից ելնելով:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստը հաշվարկվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի՝ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված ներկա արժեքի տարբերություն: Կորուստները ճանաչվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում որպես պահուստ, որի գումարը նվազեցվում է փոխառությունների կամ դեբիտորական պարտքերի գումարից: Տոկոսները շարունակվում են հաշվեզրկել արժեզրկված ակտիվի նկատմամբ «գեղջի հետադարձման» միջոցով: Եթե գնահատված արժեզրկման կորուստը հաջորդող տարիներին նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, ապա վերականգնված գումարը ճանաչվում է ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերության ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերլուծվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ հնարավոր արժեզրկման հայտանիշների բացահայտման նպատակով: Այդպիսի հայտանիշի առկայության դեպքում հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է այն պարագայում, երբ ակտիվի կամ համապատասխան դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքն ավելի բարձր է հաշվարկված փոխհատուցվող գումարից:

(հազար ՀՀ դրամ)

2.2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ (շարունակություն)

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն այդ ակտիվի (միավորի) օգտագործման արժեքից և վաճառքի ծախսումներով նվազեցված իրական արժեքից առավելագույնն է: Օգտագործման արժեքը հաշվարկելիս ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջվում են իրենց ներկա արժեքին՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղջման դրույքը, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին/դրամաստեղծ միավորին հատուկ ռիսկերը: Արժեգրկման տեսանկյունից դիտարկման նպատակով ակտիվները, որոնք չեն կարող անհատապես ստուգվել, միավորվում են ամենափոքր խմբում, որի շրջանակներում ստեղծվում է համապատասխան ակտիվների շարունակական օգտագործումից դրամական միջոցների ներհոսքը, և այդ ներհոսքը հիմնականում կախված չէ այլ ակտիվների կամ միավորների միջոցով ստեղծված դրամական հոսքերից:

Կորպորատիվ ակտիվի արժեքը բաշխվում է դրամաստեղծ միավորների միջև որևէ տրամաբանական և հետևողական հիմքով և իր արժեգրկման ստուգումն իրականացվում է այն դրամաստեղծ միավորի թեստավորման շրջանակներում, որի վրա բաշխվել է տվյալ կորպորատիվ ակտիվը:

Արժեգրկումից կորուստները ճանաչվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորների արժեգրկումից կորուստները համաչափորեն վերագրվում են այդ միավորի (դրամաստեղծ միավորների խմբի) կազմում գտնվող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի նվազմանը:

Նախորդ ժամանակաշրջաններից մեկում ճանաչված արժեգրկումից կորուստը գնահատվում է այդ կորուստի չափի նվազեցմանը կամ ճանաչման դադարեցմանը հանգեցնող հայտանիշների բացահայտման նպատակով: Որպես արժեգրկումից կորուստ ճանաչված գումարները վերականգնվում են այն դեպքում, եթե փոխվում են համապատասխան փոխհատուցվող գումարի հաշվարկի ընթացքում օգտագործված գնահատման գործոնները: Արժեգրկումից կորուստը վերականգնվում է միայն այն գումարի սահմաններում, որը թույլ է տալիս վերականգնել ակտիվների արժեքը մինչև հաշվեկշռային արժեքը, որով դրանք կարտահայտվեին (կուտակված մաշվածությունից զուտ), եթե արժեգրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

Պաշարներ

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների արժեքը որոշվում է առաջին մուտք առաջին ելք սկզբունքի հիման վրա և իր մեջ ներառում է պաշարների ձեռքբերման և ներկա գտնվելու վայր և վիճակին բերելու հետ կապված ծախսումները:

Կանխավճարներ

Կանխավճարները հաշվեկշռում ընդգրկվում են արժեգրկման պահուստով նվազեցված արժեքով: Կանխավճարը դասակարգվում է որպես ոչ ընթացիկ այն պարագայում, երբ կանխավճարին վերաբերող ապրանքները կամ ծառայությունները նախատեսվում է ձեռք բերել մեկ տարի հետո կամ երբ կանխավճարները վերաբերում են ակտիվներին, որոնք դասակարգվում են որպես ոչ ընթացիկ սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Ակտիվի ձեռքբերման գծով կանխավճարները փոխանցվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին այն ժամանակ, երբ Ընկերությանն է անցնում ակտիվի տիրապետումը և հնարավոր է դառնում, որ ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն: Այլ կանխավճարները դուրս են գրվում շահույթ կամ վնաս, երբ կանխավճարին վերաբերող ապրանքները կամ ծառայությունները ձեռք են բերվում: Եթե կանխատեսվել է, որ կանխավճարին վերաբերող ակտիվները, ապրանքները կամ ծառայությունները չեն ստացվելու, կանխավճարի հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում և համապատասխան արժեգրկման վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամական միջոցները, ցպահանջ դրամական միջոցները բանկային հաշվին, ինչպես նաև այլ կարճաժամկետ բարձր իրացվելիությամբ ներդրումներ բանկերում և այլ կարճաժամկետ բարձր իրացվելիության ներդրումներ՝ ոչ ավել, քան 3 ամիս նախնական ժամկետայնությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

2.2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Բաժնետիրական կապիտալ

Հասարակ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրվող լրացուցիչ ծախսումներն արտացոլվում են այդ թողարկման արդյունքում առաջացած սեփական կապիտալում հարկերից զտված մասով: Թողարկված բաժնետոմսերի իրական և անվանական արժեքների տարբերությունից ստացված ցանկացած ավելցուկ հաշվառվում է սեփական կապիտալում որպես լրացուցիչ կապիտալ:

Աշխատակիցների հատուցումներ

Աշխատավարձերը, Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե վճարվող սոց. վճարները, տարեկան վճարվող արձակուրդը, անաշխատունակության դիմաց վճարները, պարգևավճարները և ոչ դրամական վարձատրությունները (ինչպես օրինակ աշխատողների բժշկական ապահովագրությունը և երեխաներին պահելու ծառայությունները) հաշվեգրվում են այն տարում, որում համապատասխան ծառայությունները մատուցվել են: Ընկերության աշխատակիցների կողմից: Աշխատողները ստանում են թոշակներ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից օրենսդրությանը համապատասխան: Վճարումները պետական բյուջե կատարվում են Ընկերության կողմից օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և դրույքաչափերով:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, բայց բացահայտվում են այն դեպքում, երբ տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Պայմանական պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում այն դեպքում, երբ պարտավորությունը լուծելու համար տնտեսական միջոցների արտահոսքը հավանական է և այդ արտահոսքը կարող է խելամտորեն գնահատվել: Պայմանական պարտավորությունները բացահայտվում են այն դեպքում, երբ առկա է տնտեսական օգուտները մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հավանականություն:

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Ընկերության գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որում իրավաբանական անձը գործում է: Ընկերության գործառնական արժույթը Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթն է՝ հայկական դրամը (ՀՀ դրամ):

Դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ հիմք ընդունելով հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական Բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից սահմանված պաշտոնական հաշվարկային դրույքաչափերը: Տարվա վերջի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության ԿԲ կողմից սահմանված հաշվարկային դրույքաչափերի միջոցով դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գործառնական արժույթով վերահաշվարկից առաջացած օգուտները և վնասները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ: Տարվա վերջի վերահաշվարկը չի կիրառվում այն ոչ դրամական հոդվածների նկատմամբ, որոնք չափվում են պատմական արժեքով:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտարժույթային հաշիվների վերահաշվարկման համար օգտագործված կուրսերը հետևյալն են. 403.58 ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար (2011թ.՝ 385.77ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար), 532.24 ՀՀ դրամ/Եվրո (2011թ.՝ 498.72 ՀՀ դրամ/Եվրո), 13.27 ՀՀ դրամ/ռուսական ռուբլի (2011թ.՝ 11.98 ՀՀ դրամ/ռուսական ռուբլի):

(հազար ՀՀ դրամ)

2.3 Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Ընդունված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը համապատասխանում է նախորդ ֆինանսական տարվա քաղաքականությանը, բացառությամբ հետևյալ նոր և լրացված ՖՀՄՍ-ների և ՖՀՄՄ մեկնաբանությունների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2012թ. հունվարի 1-ից՝

- ▶ Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12 «Շահութահարկեր» ստանդարտում՝ *Հետաձգված հարկի հիմքում ընկած ակտիվի փոխհատուցում*
- ▶ Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ» ստանդարտում՝ *Ապաճանաչման ընդլայնված բացահայտումների պահանջներ*

Տվյալ ստանդարտների և մեկնաբանությունների ընդունումը նկարագրված է ստորև՝

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12 ստանդարտում՝ *Հետաձգված հարկի հիմքում ընկած ակտիվի փոխհատուցում*

Փոփոխությունը պարզաբանել է իրական արժեքով չափվող ներդրումային գույքի գծով հետաձգված հարկի որոշումը և ներմուծել է հերքվող ենթադրություն այն մասին, որ ՀՀՄՍ 40 ստանդարտի համաձայն իրական արժեքով չափվող ներդրումային գույքի գծով հետաձգված հարկը պետք է չափվի տվյալ ներդրումային գույքի վաճառքի միջոցով իր հաշվեկշռային արժեքի վերականգնման վերաբերյալ ենթադրության հիման վրա: Այն նաև ներառում է պահանջ այն մասին, որ ՀՀՄՍ 16 ստանդարտի համաձայն վերագնահատման մոդելի միջոցով գնահատվող չհաշվող ակտիվների նկատմամբ հետաձգված հարկը միշտ պետք է գնահատվի հիմք ընդունելով ակտիվների վաճառքը: Փոփոխությունն ուժի մեջ է մտնում 2012թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Տվյալ փոփոխությունն ազդեցություն չի ունեցել Ընկերության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության, գործունեության կամ բացահայտումների վրա:

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 7 ստանդարտում՝ *Ապաճանաչման ընդլայնված բացահայտումների պահանջներ*

Փոփոխությունը պահանջում է լրացուցիչ բացահայտումներ այն ֆինանսական ակտիվների վերաբերյալ, որոնք փոխանցվել են, սակայն չեն ապաճանաչվել, որպեսզի Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին հնարավորություն ընձեռվի հասկանալ կապը դրանց և դրանց վերաբերող պարտավորությունների միջև: Բացի այդ, փոփոխությունը պահանջում է բացահայտումներ կազմակերպության կողմից ապաճանաչված ակտիվների վերաբերյալ, որոնց նկատմամբ այն պահպանում է շարունակական մասնակցություն, որպեսզի ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողները կարողանան հասկանալ այդպիսի մասնակցության էությունը և դրա հետ կապված ռիսկերը: Փոփոխությունն ուժի մեջ է մտնում 2011թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Տվյալ փոփոխությունն ազդեցություն չի ունեցել Ընկերության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության, գործունեության կամ բացահայտումների վրա:

3. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ

Գնահատումներ, ենթադրություններ և դատողություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների ղեկավարությունից պահանջում է կիրառել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հասույթի, ծախսերի, ակտիվների և պարտավորությունների գումարների և պայմանական պարտավորությունների բացահայտման վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի համար: Գնահատումները և ենթադրությունները շարունակաբար վերլուծվում են և հիմնված են ղեկավարության փորձի և այլ գործոնների վրա, ներառյալ՝ ապագա իրադարձությունների վերաբերյալ սպասումները, որոնք ենթադրվում է, որ հիմնավոր են այդ հանգամանքներում: Այնուամենայնիվ, տվյալ ենթադրությունների և գնահատականների անորոշությունը կարող է հանգեցնել այնպիսի արդյունքների, որոնք կպահանջեն էական ճշգրտում ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների նկատմամբ ապագա ժամանակաշրջաններում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ (շարունակություն)

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցման:

Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Ընկերությունը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոնները. ա) ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, բ) գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ ակնկալվող մաշվածությունը, գ) շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Ակտիվների արժեզրկումը և պահուստների հաշվառումը

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է իր ակտիվների փոխհատուցվող գումարի հաշվեկշռային արժեքից նվազման հայտանիշները: Փոխհատուցվող գումարն ակտիվի իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի համար անհրաժեշտ ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե հայտնաբերվում են նվազման հայտանիշեր, հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Նվազման չափը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ այն ժամանակահատվածում, որում նվազումը բացահայտվել է:

Եթե պայմանները փոխվում են և ղեկավարությունը որոշում է, որ ակտիվների արժեքն ավելացել է, արժեզրկման պահուստն ամբողջությամբ կամ մասամբ հակադարձվում է:

Արժեզրկման հաշվառումը ներառում է հիմնական միջոցների, ոչ նյութական ակտիվների, առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի, այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների և ոչ իրացվելի պաշարների գծով պահուստը:

Պարտավորությունների և ծախսերի գծով պահուստները հիմնականում ներառում են հարկային պարտավորությունների և դատական գործերի գծով պահուստները: Ընկերությունը ճանաչում է արժեզրկման գծով ծախսեր կամ կուտակում է այդ պահուստները, երբ իր գնահատումները ցույց են տալիս, որ հնարավոր է, որ պարտավորությունները առաջացել են կամ ակտիվները չեն վերականգնվել և գումարը կարող է հիմնավոր կերպով գնահատվել: Դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստը հիմնված է յուրահատուկ հաճախորդների պարտքերի հավաքագրելիության գծով ղեկավարության գնահատման վրա: Եթե հիմնական հաճախորդների վարկունակության անկում է առկա կամ եթե փաստացի չվճարումները, ավելին են, քան ղեկավարության գնահատականները, փաստացի դեբիտորական պարտքերը կարող են տարբերվել այս գնահատականներից:

Եթե ղեկավարությունը հայտնաբերում է, որ անհատապես գնահատվող դեբիտորական պարտքերի գծով չկա արժեզրկման առկայության վերաբերյալ որևէ փաստ, ապա այդպիսի դեբիտորական պարտքը, անկախ գումարից, ներառվում է միևնույն վարկային ռիսկ ունեցող դեբիտորական պարտքերի խմբում և կատարվում է արժեզրկման խմբային գնահատում:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով դեբիտորական պարտքերը խմբավորվում են նման վարկային ռիսկերի հայտանիշների հիման վրա: Այդ հայտանիշները կիրառվում են նման ակտիվների խմբերի դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գնահատման ժամանակ՝ ցույց տալով դեբիտորի կարողությունը վճարելու բոլոր պարտավորությունները գնահատվող ակտիվի պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Արժեզրկման խմբային գնահատման ենթակա դեբիտորական պարտքերի խմբում ապագա դրամական միջոցների հոսքերը գնահատվում են պայմանագրային դրամական հոսքերի և համապատասխան ակտիվների ժամկետանց դառնալու գծով ղեկավարության փորձի հիման վրա, որը հետևանք է անցյալ ժամանակաշրջանի վնասի դեպքերի և ժամկետանց գումարների վերականգնման հաջողության:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ (շարունակություն)

Ակտիվների արժեզրկումը և պահուստների հաշվառումը (շարունակություն)

Ներկայումս գոյություն չունեցող անցյալ պայմանների ազդեցությունը վերացնելու և անցյալում գոյություն չունեցող, բայց ներկայումս առկա պայմանների ազդեցությունն արտացոլելու նպատակով անցյալ փորձը ճշգրտվում է ընթացիկ դիտարկելի տվյալների հիման վրա:

Հողերի վերականգնման ծախսերի գծով պահուստ

Ընկերությունը վերլուծում է հողերի վերականգնման ծախսերի գծով պահուստը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճշգրտում է այն ՖՀՄՄԿ (IFRIC) 1 «Փոփոխություններ ապագործարկման, վերականգնման և նմանատիպ գոյություն ունեցող պարտավորություններում» մեկնաբանության պահանջներին համապատասխան ընթացիկ լավագույն գնահատումը ստանալու նպատակով: Պահուստի չափն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առկա պարտավորությունը կարգավորելու համար ծախսումների լավագույն գնահատումը: Պահուստի լավագույն չափի որոշման ժամանակ հաշվի են առնվում ռիսկերն ու անորոշությունները, որոնք անխուսափելի են շատ դեպքերում և իրավիճակներում: Հողերի վերականգնման ապագա ծախսումների գնահատման համար անհրաժեշտ են ղեկավարության էական դատողություններ: Ապագա իրադարձությունները, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ պարտավորության կարգավորման համար անհրաժեշտ գումարի վրա, արտացոլվում են պահուստի գումարում, եթե առկա են անկողմնակալ վկայություններ այն մասին, որ դրանք կարող են տեղի ունենալ:

Հողերի վերականգնման ծախսերի գծով պահուստի գնահատման վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 17-ում:

Հանքաքարի պաշարներ

Թեղուտի հանքավայրի հանքաքարի առաջին գնահատումը կատարել է ՀՄՀՄ Պաշարների պետական կոմիտեն 1991 թ-ին: Կոմիտեի գնահատմամբ հանքաքարի պաշարները կազմում էին շուրջ 454 միլիոն տոննա, որում պղնձի միջին պարունակությունը կազմում էր 0.35%, իսկ մոլիբդենի միջին պարունակությունը՝ 0.022%: Հանքավայրի հանքաքարի ընդհանուր պաշարների մոտ 35%-ի գնահատումները վերագնահատվել են և հանքավայրի շահագործման առաջին փուլի պլանը մշակվել է 2011թ-ի կեսին՝ Strathcone Mineral Services Limited կողմից: Գնահատականը կատարվել է հիմնվելով Կանադայի հանքարդյունաբերության, մետալուրգիայի և նավթի (Canadian Institute of Mining, Metallurgy and Petroleum (CIM)) ինստիտուտի հաշվետվության ստանդարտների և սահմանումների վրա, Canadian National Instrument 43-101 (NI 43-101) օրենսգրքի՝ բաց բաժնետիրական ընկերությունների նկատմամբ կիրառվող պահանջներին համապատասխան: Գնահատման արդյունքներն հետևյալն են (միլիոն տոննայով). 103.5՝ չափված, 31.9՝ ենթադրվող, 27.5՝ նախնական գնահատված: Գնահատման և շահագործման պլանի առաջին փուլը ենթադրում է 113.6 մլն. տոննա հանքաքարի արդյունահանում մինչև 2027թ., որում պղնձի միջին պարունակությունը կկազմի 0.34%, և մոլիբդենի միջին պարունակությունը՝ 0.010%: Հանքաքարի մնացած պաշարների համար պետք է մշակվեն գնահատման և շահագործման պլաններ, երբ շահագործման առաջին փուլը մոտենա իր ավարտին:

Հանքաքարի պաշարների քանակությունները գնահատվելիս առկա են մի շարք անորոշություններ, ներառյալ Ընկերության վերահսկողության ներքո չգտնվող բազմաթիվ գործոններ: Հանքաքարի պաշարների գնահատումները հիմնված են հորատանցքերի և այլ հանքանցքերի հանքաքարի նմուշներում բաղկացուցչի պարունակության ինժեներական գնահատումների վրա: Ի լրումն, որոշակի մետաղի շուկայական արժեքի նվազումը կարող է հանգեցնել նրան, որ հանքայնացման ցածր աստիճան ունեցող հանքաքարի որոշ պաշարներ կարող են դիտվել տնտեսապես ոչ նպատակահարմար հանքավայրի հետագա շահագործման համար: Ավելին, գործունեության իրականացման և բնօգտագործման թույլտվությունների առկայությունը, գործառնական և կապիտալ ծախսերի փոփոխությունները և այլ գործոնները կարող են էական ազդեցություն ունենալ հանքաքարի պաշարների՝ Ընկերության գնահատումների վրա:

Ընկերությունը կիրառում է վերը նշված գնահատումները հիմնական միջոցների արժեզրկումն ու օգտակար ծառայության ժամկետները գնահատելու համար: Պաշարների գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ հետագոտման և գնահատման հետ կապված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքների, վերականգնման ծախսերի գծով պահուստների, ինչպես նաև հետաձգված հարկային ակտիվների և հաշվարկված մաշվածության ճանաչման վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ (շարունակություն)

Հարկային օրենսդրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում հարկային օրենսդրության պահանջներին համապատասխանությունը ենթակա է մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Ընկերության անորոշ հարկային վիճակը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին վերագնահատվում է ղեկավարության կողմից: Շահութահարկի գծով պարտավորությունները որոշվում են ղեկավարության կողմից այն չափով, որ չառաջանան հարկային մարմինների կողմից լրացուցիչ պահանջներ հարկերի գծով:

Գնահատականները հիմնված են հարկային օրենսգրքի մեկնաբանությունների և ցանկացած հայտնի Դատարանի կամ այդ հարցերի գծով պատասխանատու մարմնի որոշման վրա, որոնք ընդունվել են կամ փաստացի ընդունվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը: Տուգանքների, տուժանքների և հարկերի (բացի շահութահարկից) գծով պարտավորությունները ճանաչվում են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առկա պարտավորությունը կատարելու համար անհրաժեշտ ծախսումների գծով ղեկավարության լավագույն գնահատականի հիման վրա:

4. Թողարկված, բայց դեռ ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ

Թողարկված, բայց մինչև Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկումն ուժի մեջ չմտած ստանդարտները բերված են ստորև: Ցանկում ներառված են այն թողարկված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք Ընկերության կարծիքով ազդեցություն կունենան տեղեկատվության բացահայտման, ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական արդյունքների վրա, եթե կիրառվեն ապագայում: Ընկերությունը պատրաստվում է ընդունել ստանդարտներն այն ժամանակ, երբ դրանք ուժի մեջ կմտնեն: Ներկայումս Ընկերությունը գնահատում է ներքոհիշյալ ստանդարտների կիրառման ազդեցությունը ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական արդյունքների վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 ստանդարտում՝ *Սյլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների ներկայացում*

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունը փոխում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներկայացվող հոդվածների խմբավորումը: Այն հոդվածները, որոնք կարող են ապագայում որևէ ժամանակի դրությամբ վերադասակարգվել (կամ «օգտագործվել») շահույթում կամ վնասում (օրինակ՝ ներդրման հեջավորումից զուտ օգուտը, օտարերկրյա գործունեության փոխարկման վերահաշվարկից տարբերությունները, դրամական միջոցների հոսքերի հեջավորման զուտ շարժը և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների զուտ օգուտները կամ վնասները) կներկայացվեն առանձին այն հոդվածներից, որոնք երբեք չեն վերադասակարգվի (օրինակ՝ սահմանված հատուցումների պլանների գծով ակտուարային օգուտները կամ վնասները, ինչպես նաև հողատարածքի ու շենքերի վերագնահատումից օգուտները կամ վնասները): Փոփոխությունն ազդեցություն ունի միայն ներկայացման վրա և չի ազդում Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ գործունեության վրա: Փոփոխությունն ուժի մեջ է մտնում 2012թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և, հետևաբար, կկիրառվի ուժի մեջ մտնելուց հետո սկսվող առաջին ֆինանսական ժամանակաշրջանում:

ՀՀՄՍ 19 «Աշխատակիցների հատուցումներ» (Վերանայված)

ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է ՀՀՄՍ 19-ի մի շարք փոփոխություններ: Այդ փոփոխությունները ներառում են հիմնական փոփոխություններից՝ ինչպիսիք են «միջանցքի» մեխանիզմի և պլանի ակտիվների ակնկալվող եկամտի կոնցեպցիայի վերացումը, մինչև պարզաբանումները և վերաձևակերպումը: Փոփոխությունն ուժի մեջ է մտնում 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Ընկերությունը ներկայումս գնահատում է այս փոփոխությունների ազդեցությունը:

ՀՀՄՍ 28 «Ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում ներդրումներ» (վերանայված 2011 թվականին)

Նոր ՖՀՄՍ 11 «Համատեղ ձեռնարկումներ» ստանդարտի և ՖՀՄՍ 12 «Սյլ կազմակերպություններում բաժնեմասի բացահայտում» ստանդարտի թողարկումների հետևանքով ՀՀՄՍ 28 «Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում» ստանդարտն անվանափոխվել է՝ ՀՀՄՍ 28 «Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում» և արտացոլում է ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում ներդրումների նկատմամբ բաժնեմասնակցության մեթոդի կիրառումը: Վերանայված ստանդարտն ուժի մեջ է մտնում 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Թողարկված, բայց դեռ ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ (շարունակություն)

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 32 ստանդարտում՝ Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Սույն փոփոխությունները պարզաբանում են «ներկայումս ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների նկատմամբ հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» արտահայտությունը: Փոփոխությունները նաև պարզաբանում են ՀՀՄՍ 32 ստանդարտով սահմանված հաշվանցման պայմանի կիրառումը վճարահաշվարկային համակարգերի (օրինակ՝ քլիրինգային համակարգերի) նկատմամբ, որոնք ոչ միաժամանակ կիրառում են համախառն հաշվարկային մեխանիզմներ: Սույն փոփոխություններն ազդեցություն չեն ունենա կազմակերպության ֆինանսական վիճակի և գործունեության վրա և ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 1 ստանդարտում՝ Պետական վարկեր

Սույն փոփոխությունները ՖՀՄՍ-ներն առաջին անգամ որդեգրողներից պահանջում են ՀՀՄՍ 20 «Պետական շնորհների հաշվառում և պետական օգնության բացահայտում» ստանդարտի պահանջները կիրառել առաջընթաց ՖՀՄՍ-ներին անցման ամսաթվի դրությամբ արդեն գոյություն ունեցող պետական վարկերի նկատմամբ: Կազմակերպությունները կարող են որոշել կիրառել ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի (կամ ՀՀՄՍ 39 ստանդարտի, ըստ նպատակահարմարության) և ՀՀՄՍ 20 ստանդարտի պահանջները հետընթաց, եթե այդպիսի ներկայացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը ստացվել է վարկի սկզբնական հաշվառման ժամանակ: Ազատումը ՖՀՄՍ-ներն առաջին անգամ որդեգրողներին թույլ կտա հետընթաց չափում չկիրառել շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով ստացված պետական վարկերի նկատմամբ: Փոփոխությունն ուժի մեջ է մտնում 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Փոփոխությունն ազդեցություն չի ունենա Ընկերության ֆինանսական արդյունքների վրա:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ՝ դասակարգումը և չափումը»

ՖՀՄՍ 9-ի թողարկումն արտացոլում է ՀՀՄՍ 39 ստանդարտը փոխարինելու ուղղությամբ ՀՀՄՍԽ-ի աշխատանքների առաջին փուլը և կիրառվում է ՀՀՄՍ 39-ում սահմանված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման նկատմամբ: Ստանդարտը սկզբնապես ուժի մեջ էր մտնելու 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, սակայն ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի «Պարտադիր ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվ և անցման բացահայտումներ» փոփոխությունները, որոնք հրատարակվել էին 2011թ. դեկտեմբերին, տեղափոխեցին պարտադիր կիրառման ամսաթիվը մինչև 2015թ. հունվարի 1-ը: Հետագա փուլերում ՀՀՄՍԽ-ն կանդորադառնա հեջավորման հաշվառմանը և ֆինանսական ակտիվների արժեզրկմանը: ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի առաջին փուլի կիրառումն ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վրա, բայց չի ազդի ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման վրա: Ընկերությունը կհաշվարկի ազդեցությունն այլ փուլերի հետ միասին, երբ կթողարկվի բոլոր փուլերը ներառող ստանդարտը՝ վերջնական խմբագրությամբ:

ՖՀՄՍ 10 «Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ», ՀՀՄՍ 27 «Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ»

ՖՀՄՍ 10-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 27 «Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ» ստանդարտի այն մասը, որը վերաբերում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաշվառմանը: Այն նաև անդրադառնում է ՄՄԿ 12 «Համախմբում. հատուկ նշանակության կազմակերպություններ» մեկնաբանությունում բարձրացված խնդիրներին: ՖՀՄՍ 10-ը սահմանում է միասնական վերահսկողության մոդել, որը կիրառվում է բոլոր կազմակերպությունների նկատմամբ՝ ներառյալ՝ հատուկ նշանակության կազմակերպությունները: Ի տարբերություն ՀՀՄՍ 27-ում ներկայացված պահանջների ՖՀՄՍ 10-ի կողմից ներկայացված փոփոխությունները դեկավարությունից կպահանջեն կիրառել էական դատողություններ՝ որոշելու, թե որ կազմակերպություններն են վերահսկվում և, որի հետևանքով, պահանջում են համախմբում մայր ընկերության կողմից: Նախնական վերլուծություններից ելնելով՝ կանխատեսվում է, որ ՖՀՄՍ 10 ստանդարտը ոչ մի ազդեցություն չի ունենա Ընկերության ներկայումս ունեցած ներդրումների վրա: Այս ստանդարտն ուժի մեջ է մտնում 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Թողարկված, բայց դեռ ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ (շարունակություն)

ՖՀՄՄ 11 «Համատեղ գործունեության համաձայնություններ»

ՖՀՄՄ 11-ը փոխարինում է ՀՀՄՄ 31 «Մասնակցություն համատեղ ձեռնարկումներում» ստանդարտը և ՄՄԿ 13 «Համատեղ վերահսկվող կազմակերպություններ՝ ձեռնարկողների ոչ դրամային ներդրումներ» մեկնաբանությունը: ՖՀՄՄ 11-ը բացառում է համատեղ վերահսկվող կազմակերպությունները համամասնական համախմբելու տարբերակը: Փոխարենը համատեղ ձեռնարկման սահմանմանը բավարարող համատեղ վերահսկվող կազմակերպությունները պետք է հաշվառվեն բաժնեմասնակցության մեթոդով: Ստանդարտը ոչ մի ազդեցություն չի ունենա Ընկերության վրա: Նոր ստանդարտն ուժի մեջ է մտնում 2013թ. հունվարի 1-ին: Ստանդարտը հետընթաց կիրառվում է համատեղ գործունեության համաձայնությունների նկատմամբ, որոնք առկա էին դրա առաջին կիրառման ամսաթվի դրությամբ:

ՖՀՄՄ 12 «Այլ կազմակերպություններում մասնակցության բացահայտում»

ՖՀՄՄ 12-ը ներառում է ՀՀՄՄ 27-ում ֆինանսական հաշվետվությունների համախմբման հետ կապված բոլոր բացահայտումները, ինչպես նաև ՀՀՄՄ 31 և ՀՀՄՄ 28 ստանդարտներում նախկինում ներառված բացահայտումները: Այս բացահայտումները վերաբերում են կազմակերպության մասնակցությանը դուստր կազմակերպություններում, համատեղ գործունեության համաձայնություններում, ասոցիացված և կառուցվածքային կազմակերպություններում: Ստանդարտը ազդեցություն չի ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ արդյունքի վրա: Այս ստանդարտն ուժի մեջ է մտնում 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ 13 «Իրական արժեքի չափում»

ՖՀՄՄ 13-ը սահմանում է ՖՀՄՄ-ների շրջանակներում բոլոր իրական արժեքների չափման մեկ միասնական ուղեցույց: ՖՀՄՄ 13-ը չի փոխում, թե երբ է կազմակերպությունից պահանջվում կիրառել իրական արժեք, սակայն տրամադրում է ուղեցույց, թե ինչպես չափել իրական արժեքը ՖՀՄՄ-ների շրջանակներում, երբ իրական արժեքի կիրառումը պարտադիր է կամ թույլատրելի: Ընկերությունը ներկայումս գնահատում է այս ստանդարտի ազդեցությունն իր ֆինանսական վիճակի և արդյունքների վրա: Սակայն նախնական վերլուծությունները ցույց են տալիս, որ այն ազդեցություն չի ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական արդյունքի վրա: Այս ստանդարտն ուժի մեջ է մտնում 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

Տարեկան բարեփոխումներ (Մայիս 2012)

Տվյալ բարեփոխումներն ազդեցություն չեն ունենա Խմբի վրա, սակայն ներառում են՝

ՖՀՄՄ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների առաջին անգամ որդեգրումը»

Տվյալ բարեփոխումը պարզաբանում է, որ կազմակերպությունը, որը նախկինում դադարել էր կիրառել ՖՀՄՄ-ներ և որոշում է, կամ նրանից պահանջվում է, դրանք նորից կիրառել, կարող է ընտրել ՖՀՄՄ 1 ստանդարտի կրկնակի կիրառման տարբերակը: Եթե ՖՀՄՄ 1 ստանդարտը նորից չի կիրառվում, կազմակերպությունը պարտադիր պետք է հետընթաց վերահաշվարկի իր ֆինանսական հաշվետվություններն այնպես, ասես այն երբեք չէր դադարել ՖՀՄՄ-ներ կիրառել:

ՀՀՄՄ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում»

Տվյալ բարեփոխումը պարզաբանում է տարբերությունը կամավոր կերպով ներկայացված լրացուցիչ համեմատական տեղեկատվության և նվազագույն պահանջվող համեմատական տեղեկատվության միջև: Ընդհանրապես, նվազագույն պահանջվող համեմատական ժամանակաշրջանը նախորդ ժամանակաշրջանն է:

ՀՀՄՄ 16 «Հիմնական միջոցներ»

Տվյալ բարեփոխումը պարզաբանում է, որ խոշոր պահեստամասերը և սպասարկման սարքավորումները, որոնք համապատասխանում են հիմնական միջոցների սահմանմանը, պաշարներ չեն:

ՀՀՄՄ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացումը»

Տվյալ բարեփոխումը պարզաբանում է, որ բաժնետերերին կատարված բաշխումներից առաջացած հարկերը հաշվառվում են համաձայն ՀՀՄՄ 12 ստանդարտի :

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Թողարկված, բայց դեռ ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ (շարունակություն)**ՀՀՄՍ 34 «Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ»**

Փոփոխությունը միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում սեզմենտի ընդամենը ակտիվների բացահայտման պահանջները համապատասխանեցնում ընդամենը պարտավորությունների բացահայտման պահանջներին: Այս պարզաբանումը նաև ապահովում է միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումների համապատասխանությունը տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումներին:

Սույն բարեփոխումներն ուժի մեջ են մտնում 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

5. Այլ եկամուտներ

	<u>2012թ.</u>	<u>2011թ.</u>
Կապակցված կողմին մակաբացման գծով մատուցված ծառայություններից եկամուտ	170,422	53,321
Պաշարների վաճառքից շահույթ	32,344	16,372
Գործառնական վարձակալությունից եկամուտ	1,850	600
Այլ	1,187	160
	<u>205,803</u>	<u>70,453</u>

6. Վարչական ծախսեր

	<u>2012թ.</u>	<u>2011թ.</u>
Ներկայացուցչական և գործուղման ծախսեր	56,735	23,505
Առդիտ և խորհրդատվական ծառայությունների ծախսեր	48,156	33,424
Մասնատրամադրման և վերանորոգման ծախսեր	38,060	29,552
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	27,012	17,984
Կոմունալ ծառայություններ և կապի գծով ծախսեր	15,140	4,742
Հիմնական միջոցների մշակման և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	11,831	11,439
Հարկեր, բացի շահութահարկից	4,851	2,176
Բանկային ծախսեր	4,847	2,152
Այլ	3,572	2,077
	<u>210,204</u>	<u>127,051</u>

7. Այլ ծախսեր

	<u>2012թ.</u>	<u>2011թ.</u>
Մակաբացման գծով մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք	153,008	46,359
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	45,355	19,512
Աշխատակիցներին տրամադրվող օգնություն	31,112	20,385
Տույժեր և տուգանքներ	19,587	7,527
Արտարժույթի փոխարկումից վնասներ	8,638	147
Այլ	21	-
	<u>257,721</u>	<u>93,930</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Ֆինանսական ծախսեր

77,705 գումարով ֆինանսական ծախսերը չեն բավարարում «անմիջապես ակտիվին վերագրվող» չափանիշին, հետևաբար 2012թ. չեն կապիտալացվել որպես ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի բաղկացուցիչ:

9. Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է հետևյալ տարրերից.

	<u>2012թ.</u>	<u>2011թ.</u>
Ընթացիկ շահութահարկ		
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	-	-
Հետաձգված հարկ		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացմանը և հակադարձմանը վերաբերող	22,144	237,484
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլված շահութահարկի գծով եկամուտ	22,144	237,484
	<u>2012թ.</u>	<u>2011թ.</u>
Վնաս նախքան շահութահարկը	339,389	148,164
Հայաստանի Հանրապետության շահութահարկի պարտադիր 20% (2011թ.՝ 20%) դրույքաչափով հաշվարկված շահութահարկ	67,878	29,633
Չհարկվող եկամուտ/(Չնվազեցվող ծախսեր)	3,115	(15,156)
Արտարժույթային կանխավճարների վերահաշվարկ հարկային հաշվառման մեջ	(48,849)	107,852
Չճանաչված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարի փոփոխություն	-	115,155
Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափով հաշվարկված Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլված շահութահարկի գծով եկամուտ	22,144	237,484
	22,144	237,484

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը վերաբերում է հետևյալ հոդվածներին.

	2011թ. Հունվարի 1	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված	Մեփական կապիտալի մասին հաշվետվությունում ճանաչված	2011թ. դեկտեմբերի 31	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված	Մեփական կապիտալի մասին հաշվետվությունում ճանաչված	2012թ. դեկտեմբերի 31
Հիմնական միջոցներ	-		(31,267)	(31,267)	-		(31,267)
Վարկեր և փոխառություններ	-		(3,257,482)	(3,257,482)	-	(384,290)	(3,641,772)
Ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով կանխավճարներ	-	208,483	-	208,483	(48,848)	-	159,635
Կուտակված հարկային վնասներ՝ փոխանցված հաջորդ ժամանակաշրջան	-	29,001	-	29,001	70,992	-	99,993
	-	237,484	(3,288,749)	(3,051,265)	22,144	(384,290)	(3,413,411)

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հարկում (շարունակություն)**Հետաձգված հարկ (շարունակություն)**

Ընկերությունը հաշվանցում է հարկային պարտավորությունները և ակտիվները միայն այն դեպքում, երբ այն ունի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք ընթացիկ հարկային ակտիվները և ընթացիկ հարկային պարտավորությունները հաշվանցելու և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերաբերում են միևնույն հարկային մարմնի կողմից հավաքագրվող շահութահարկին:

10. Հիմնական միջոցներ

	<i>Արտադրական գույք</i>	<i>Անավարտ շինարարություն</i>	<i>Հողատարածք և շենքեր</i>	<i>Տրանսպորտային միջոցներ</i>	<i>Հանքարդյունաբերական գույք</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք							
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,867,646	5,677,987	848,199	194,792	274,569	370,571	12,233,764
Ավելացում	9,653,439	2,537,198	2,608,971	13,936	963,682	185,521	15,962,747
Օտարում	(13,307)	(6,633)	-	-	-	(796)	(20,736)
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,507,778	8,208,552	3,457,170	208,728	1,238,251	555,296	28,175,775
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	14,507,778	8,208,552	3,457,170	208,728	1,238,251	555,296	28,175,775
Ավելացում	20,657,213	12,449,954	1,627,230	388,829	7,248,273	7,411	42,378,910
Օտարում	(55,234)	-	-	(9,792)	-	(400)	(65,426)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	35,109,757	20,658,506	5,084,400	587,765	8,486,524	562,307	70,489,259
Մաշվածություն							
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	373,511	-	11,026	35,536	-	63,979	484,052
Տարվա ծախս	464,780	-	76,159	16,879	-	81,034	638,852
Օտարում	(1,045)	-	(57)	-	-	(122)	(1,224)
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	837,246	-	87,128	52,415	-	144,891	1,121,680
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	837,246	-	87,128	52,415	-	144,891	1,121,680
Տարվա ծախս	1,500,681	-	121,795	31,703	-	12,768	1,666,947
Օտարում	(16,457)	-	(243)	(3,327)	-	(44)	(20,071)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,321,470	-	208,680	80,791	-	157,615	2,768,556
Հաշվեկշռային արժեք							
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,494,135	5,677,987	837,173	159,256	274,569	306,592	11,749,712
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,670,532	8,208,552	3,370,042	156,313	1,238,251	410,405	27,054,095
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,788,287	20,658,506	4,875,720	506,974	8,486,524	404,692	67,720,703

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

2012 թվականին Ընկերության կողմից փոխառությունների գծով 8,591,974 գումարի չափով կրած բոլոր ծախսերը ներառվել են հիմնական միջոցների ավելացումների կազմում (2011թ.՝ 2,407,733): 1,658,880 գումարով մաշվածության ծախսերը կապիտալացվել են հիմնական միջոցներին 2012 թվականին (2011թ.՝ 628,716):

Ընկերությունը գրավադրել է 805,972 արժեքով հողատարածքը և շենքերը, ինչպես նաև 26,109,995 արժեքով հիմնական միջոցները, որպես վարկային գծի ապահովման միջոց (Ծանոթագրություն 15):

11. Ոչ նյութական ակտիվներ

	<i>Լիցենզիաներ</i>	<i>Ծրագրային ապահովում</i>	<i>Արտոնագրեր</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք					
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	70,000	7,892	4,340	-	82,232
Ավելացում	-	-	-	38,080	38,080
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	70,000	7,892	4,340	38,080	120,312
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	70,000	7,892	4,340	38,080	120,312
Ավելացում	-	25,179	-	-	25,179
Օտարում	-	(320)	-	(3,435)	(3,755)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	70,000	32,751	4,340	34,645	141,736
Ամորտիզացիա					
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	439	182	-	621
Տարվա ծախս	-	869	434	-	1,303
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	1,308	616	-	1,924
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	1,308	616	-	1,924
Տարվա ծախս	-	2,635	434	695	3,764
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	3,943	1,050	695	5,688
Հաշվեկշռային արժեք					
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	70,000	7,453	4,158	-	81,611
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	70,000	6,584	3,724	38,080	118,388
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	70,000	28,808	3,290	33,950	136,048

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

2007թ. հոկտեմբերին Ընկերության վերջնական մայր ընկերությունը Լիցենզային պայմանագիր է կնքել Հայաստանի Հանրապետության Առևտրի ու տնտեսական զարգացման նախարարության և Բնապահպանության նախարարության հետ («Իրավասու մարմիններ»): Լիցենզային պայմանագրի համաձայն Իրավասու մարմինները վերջնական մայր ընկերությանն են փոխանցել Թեղուտի պղինձ-մոլիբդենային հանքավայրի 105 միլիոն տոննա չափով պաշարների (տարեկան 7 մլն տոննա) վերահսկման և շահագործման իրավունքը մինչև 2026 թ.:

2008թ. ապրիլի 11-ին վերջնական մայր ընկերությունը 70,000 արժեքով Ընկերությանն է փոխանցել Թեղուտի պղինձ-մոլիբդենային հանքավայրի վերահսկման և շահագործման, ինչպես նաև Լիցենզային պայմանագրով նախատեսված մյուս բոլոր իրավունքներն ու պարտականությունները:

12. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
Դեբիտորական պարտքեր մատուցված ծառայությունների և կատարված աշխատանքների գծով	204,090	63,572
Դեբիտորական պարտքեր պաշարների վաճառքի գծով	19,850	11,250
Փոխհատուցման ենթակա ներմուծման ընթացիկ ԱԱՀ	1,391	240
Դեբիտորական պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով	60	60
Այլ դեբիտորական պարտքեր	2,600	1,000
	227,991	76,122

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը հիմնականում արտահայտված են հայկական դրամով և ունեն 30 օր ժամկետայնություն: Հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտի դրությամբ դեբիտորական պարտքերը արժեզրկված չեն:

13. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
Ընթացիկ հաշիվներ բանկում (ԱՄՆ դոլար)	1,735,777	3,949
Ընթացիկ հաշիվներ բանկում (ՀՀ դրամ)	49,691	7,499
Ընթացիկ հաշիվներ բանկում (եվրո)	3,302	2,492
Ընթացիկ հաշիվներ բանկում (ռուսական ռուբլի)	6,779	225
	1,795,549	14,165

14. Կանոնադրական կապիտալ և պահուստներ**Բաժնետիրական կապիտալ**

Բաժնետոմսերի քանակ, եթե այլ տեղեկատվություն նշված չէ Հայտարարված բաժնետոմսեր

Անվանական արժեք

Շրջանառության մեջ հունվարի 1-ի դրությամբ

Շրջանառության մեջ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ամբողջովին վճարված

	<i>Սովորական բաժնետոմսեր</i>	
	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
1,000 դրամ	1,000 դրամ	1,000 դրամ
3,100,100	3,100,100	3,100,100
	3,100,100	3,100,100

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Կանոնադրական կապիտալ և պահուստներ (շարունակություն)

Սովորական բաժնետոմսեր

Բոլոր բաժնետոմսերը տալիս են հավասար իրավունքներ Ընկերության մնացորդային ակտիվների նկատմամբ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս-մեկ ձայն սկզբունքով:

Ընկերության բոլոր սովորական բաժնետոմսերը գրավադրված են վարկային գծերի դիմաց (Ծանոթագրություն 15):

Շահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Ընկերության՝ տեղական օրենսդրությամբ պահանջվող ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

15. Վարկեր և փոխառություններ

	<i>Արժույթ</i>	<i>Տոկոսադրույք</i>	<i>Մարման ամսաթիվ</i>	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ					
Ապահովված վարկ «ՎՏԲ Բանկի» ԲԲԸ կողմից	ԱՄՆ դոլար	11%/13%	26.06.2023	56,978,820	-
Գրավով չապահովված փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից	ՀՀ դրամ	9%	30.06.2024	5,336,668	21,313,670
				62,315,488	21,313,670
Ընթացիկ պարտավորություններ					
Գրավով չապահովված փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից				-	255,018
				-	255,018

Ապահովված վարկ «ՎՏԲ Բանկ» ԲԲԸ-ի կողմից

283,300 հազ. ԱՄՆ դոլար (114,334,214) սահմանաչափով վարկային գծի բացման ընդհանուր պայմանագիրը ստորագրվել է 2011թ. նոյեմբերի 22-ին: Ներկայումս վարկային գիծը բաղկացած է 3 ենթավարկային գծերից՝ #201, 202 և 203: Համաձայն պայմանագրի #201 և 203 վարկային գծերի համար որպես տոկոսադրույք կարող է կիրառվել 11% կամ LIBOR USD 3m + 6,02% տոկոսադրույքներից առավելագույնը, իսկ #202 վարկային գծի համար՝ 13% կամ LIBOR USD 3m + 8,02%:

ՎՏԲ Բանկից ստացված վարկն ապահովված է Ընկերության 100% բաժնետոմսերի, «Արմենիան Քափըր Փրոգրամ» ՓԲԸ-ի 100% բաժնետոմսերի, «Քեյ-Էս-Էմ-Էյ» ընկերությանը պատկանող «Վալեքս Ֆ.Ս. Էսթ» ՍՊԸ-ի կանոնադրական կապիտալում 99.999% բաժնեմասի գրավով: Բացի այդ գրավադրված են վերոնշյալ ընկերությունների շարժական և անշարժ գույքը:

Վարկի հիմնական գումարի և տոկոսների մարումները կիրականացվեն սկսած 2015 թվականից:

Չապահովված փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից

2011թ. հունիսի 30-ին վերջնական մայր ընկերության կողմից տրամադրված գրավով չապահովված կարճաժամկետ փոխառության պայմաններն էականորեն փոխվեցին, որի արդյունքում սկզբնական պարտավորության մարումը երկարաձգվեց 2011թ. դեկտեմբերի 31-ից մինչև 2024թ. մայիսի 30-ը: Փոխառության պայմանագրի պայմանների փոփոխությունները հաշվառվեցին որպես սկզբնական կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորության ճանաչում:

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Հաշվի առնելով այն փաստը, որ երկարաժամկետ փոխառությունը վերջնական մայր ընկերության կողմից տրամադրվել է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով (9%), փոխառությունը ճանաչվել է իրական արժեքով՝ կիրառելով նմանատիպ գործիքների համար գնահատված շուկայական տոկոսադրույքը: Շուկայական տոկոսադրույքը գնահատվել է 19%՝ նույն արժույթով թողարկված ՀՀ կառավարության երկարաժամկետ արժեթղթերի եկամտաբերությանն ավելացնելով 3% վարկային սպրեդ: Սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և փոխառության անվանական արժեքի միջև տարբերությունը ճանաչվել է որպես լրացուցիչ կապիտալ, առանց հաշվի առնելու հետաձգված հարկը, 2012 և 2011թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համապատասխանաբար 14,535,822 և 12,998,663 գումարի չափով:

16. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
Կրեդիտորական պարտքեր ստացված ծառայությունների և աշխատանքների գծով	285,856	118,125
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատավարձի գծով	138,431	93,476
Կրեդիտորական պարտքեր ԱԱՀ-ի գծով	106,284	81,183
Կրեդիտորական պարտքեր ստացված նյութերի գծով	67,765	281,659
Կրեդիտորական պարտքեր եկամտահարկի գծով	30,284	8,686
Կրեդիտորական պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով	24,493	60,438
Կրեդիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովագրության հաշվեգրված վճարների գծով	23,123	2,763
Կրեդիտորական պարտքեր ստացված հիմնական միջոցների գծով	5,368	65,959
Կրեդիտորական պարտքեր արհմիությանը	4,144	3,752
Կրեդիտորական պարտքեր գույքահարկի գծով	3,615	102
Կրեդիտորական պարտքեր շրջակա միջավայրի աղտոտման համար վճարների գծով	1,516	-
Կրեդիտորական պարտքեր ներմուծված հիմնական միջոցների գծով	1,107	-
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	79	549
	692,065	716,692

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը հիմնականում արտահայտված են հայկական դրամով և ունեն 30 օր ժամկետայնություն:

17. Հողերի վերականգնման ծախսերի գծով պահուստ

2008թ.-ին Ընկերությունը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ համաձայնեցրել է անտառապատման ծրագիր, որը պետք է փոխհատուցի հանքավայրի շահագործման նախապատրաստական աշխատանքների և գործարանի կառուցման նպատակով անտառահատումների հետևանքով շրջակա միջավայրին հասցված վնասը: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իր պարտավորությունը գնահատելիս Ընկերությունը դիտարկել է հատված ծառերի ընդհանուր տարածքը, հատված ծառերի մակերեսի և անտառապատման ենթակա՝ համապատասխան ծրագրով սահմանված տարածքների հարաբերակցությունը, աշխատանքների համաձայնեցված ժամկետները և մոտավոր ծախսերը: Անտառապատման ենթակա տարածքի միավորի հաշվով աշխատանքների արժեքը գնահատելիս Ընկերությունը դիտարկել է անտառապատման համար կնքված պայմանագրերի փաստացի գները:

(հազար ՀՀ դրամ)

17. Հողերի վերականգնման ծախսերի գծով պահուստ (շարունակություն)

	<i>Պահուստ</i>
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	33,738
Հաշվեգրված	88,792
Օգտագործված	(33,107)
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	89,423
Հաշվեգրված	107,758
Օգտագործված	(76,390)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	120,791

Վերոնշյալ պահուստից բացի Ընկերությունը ձևավորել է մակարացման աշխատանքներից հետո հողերի վերականգնման գծով պահուստ 228,488 գումարի չափով 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Տվյալ պահուստը ձևավորվել է Ընկերության կողմից հանքավայրի շահագործման ժամկետի վերջում շրջակա միջավայրի վերականգնողական ծրագրերի համար պահանջվող միջոցառումների արժեքային գնահատման արդյունքում: Որպես հողերի վերականգնման հիմնական տարբերակ նախատեսված է շահագործման ժամկետի վերջում հիմնական արտադրական տարածքների (դատարկ ապարների լցակույտի և պոչամբարի) վնասագերծում՝ հողածածկման միջոցով, ինչպես նաև այլ արտադրական տարածքների վնասագերծում հնարավոր թունավոր թափոններից: Այդ նպատակով ներկայումս իրականացվում է բացահանքի և լեռնահարստացուցիչ կոմբինատի տարածքում առկա սևահողի պահեստավորում և պահպանում, իսկ հետագայում՝ դրա օգտագործում պոչամբարի և լցակույտի տարածքի մակերեսը մինչև 15 սմ հզորությամբ հողաշերտով ծածկելու համար: Համապատասխանաբար, Ընկերության կողմից հողերի վերականգնման միջոցառումների արժեքային գնահատման աշխատանքը կատարվել է էլնելով հիմնական արտադրական տարածքների (լցակույտի և պոչամբարի) համար հողաշերտով ծածկման համար անհրաժեշտ աշխատանքների արժեքային գնահատումից:

Հողածածկման համար պահանջվող աշխատանքները ներառում են հինգ ուղղություն՝

- ▶ Հողի պահեստավորում և խտածածկում՝ հողի էրոզիան կանխելու համար,
- ▶ Պահեստից հողը հողածածկման տարածք տեղափոխելու համար նախապատրաստման աշխատանքներ (բարձրման նախապատրաստում և բարձում),
- ▶ Հողի տեղափոխման աշխատանքներ (հողի տեղափոխման հեռավորությունը նախատեսվում է միջինը 3 կմ),
- ▶ Հողածածկման տարածքի հարթեցում,
- ▶ Տարածքի կանաչապատում:

Նշված ուղղություններով աշխատանքները արժևորվելու նպատակով Ընկերությունն օգտագործել է նույն կամ համանման դեպքերում Ընկերության փաստացի ծախսերի վերաբերյալ առկա տվյալները: Վերոնշյալ գնահատականներով, Թեղուտի հանքավայրի շահագործման ժամկետի ավարտին նախատեսվող հողերի վերականգնման ծախսերը կկազմեն մոտ 700,000: Հողերի վերականգնման ծախսերի գծով պահուստը ստացվել է հիմնվելով վերոնշյալ գնահատման վրա, օգտագործելով 5% գնաճի դրույք և գեղջման ոչ ռիսկային տոկոսադրույք (16.35%): Աշխատանքները կիրականացվեն 2022-2026 թվականներին:

18. Կապակցված կողմեր

«Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ՀՀՄՍ 24 ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելու ընթացքում: Կողմերի կապակցվածությունը որոշելիս հաշվի է առնվում կողմերի փոխհարաբերությունների բնույթը, այլ ոչ միայն դրանց իրավական ձևը:

Կապակցված կողմերը կարող են այնպիսի գործարքների մեջ մտնել, որոնք չէին իրականացվի ոչ կապակցված կողմերի միջև: Կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի գործարքների գներից և պայմաններից:

(հազար ՀՀ դրամ)

18. Կապակցված կողմեր (ջարունակություն)

Մայր ընկերության վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 1-ում: Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններն իրենցից ներկայացնում են մայր ընկերության վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունները:

Կապակցված կողմերի գործարքների գումարները, մնացորդները տարեվերջի դրությամբ, ինչպես նաև ժամանակաշրջանի գործարքների արդյունքների համապատասխան գումարները ներկայացվում են ստորև.

Այլ եկամուտներ

	<i>Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար</i>		<i>Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
Վերջնական մայր ընկերություն	160,854	4,383	2,267	3,541
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	211,680	74,865	210,975	63,657

Գնումներ

	<i>Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար</i>		<i>Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում				
Վերջնական մայր ընկերություն	6,158	5,269	4,260	-
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	297,165	36,269	514	-
Նյութերի ձեռքբերում				
Վերջնական մայր ընկերություն	58,289	24,186	1,104	320
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	891,460	157,668	12,133	42,060
Ծառայությունների ձեռքբերում և գործառնական վարձակալություն				
Վերջնական մայր ընկերություն	369,781	119,933	5,682	73,755
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	383,625	177,541	17,357	9,732

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների բոլոր մնացորդները ենթակա են մարման կանխիկով, հաշվետու ամսաթվից հետո վեց ամսվա ընթացքում: Մնացորդներից ոչ մեկը գրավով ապահովված չէ:

Փոխառություններ

	<i>Փոխառության գումար</i>	<i>Փոխառության գումար</i>	<i>Մնացորդ</i>	<i>Մնացորդ</i>
	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
Ստացված փոխառություններ (Ծանոթագրություն 15)				
Վերջնական մայր ընկերություն	890,110	21,621,827	5,336,668	21,568,688

(հազար ՀՀ դրամ)

18. Կապակցված կողմեր (շարունակություն)

Փոխառություններ (շարունակություն)

Վերջնական մայր ընկերությունից ստացված փոխառության գծով կիրառվում է տարեկան 9% տոկոսադրույք, փոխառությունը ենթակա է մարման 2024թ-ին: Սկզբնական ճանաչման պահին փոխառությունը գեղչվել է՝ կիրառելով 19% շուկայական տոկոսադրույք: Անվանական արժեքի և սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի միջև տարբերությունը ճանաչվել է որպես լրացուցիչ կապիտալ՝ առանց հաշվի առնելու հետաձգված հարկը:

Վերջնական մայր ընկերությունից ստացած փոխառության գծով 2012թ-ին հաշվեգրված տոկոսների գումարը կազմում է 3,793,282 (2011թ.՝ 2,407,733):

Մայր ընկերությունը և վերջնական մայր ընկերությունը երաշխիքներ և այլ ապահովություն են տրամադրել «ՎՏԲ Բանկ» ԲԲԸ-ից ստացված 283,300 հազար ԱՄՆ դոլար (114,334,214) ընդհանուր գումարով վարկային գծի համար (Ծանոթագրություն 15):

Առանցքային կառավարչական անձնակազմի հատուցում

2012թ. ընթացքում առանցքային կառավարչական անձնակազմի ստացած հատուցումը կազմել է 17,215 (2011թ.՝ 4,697):

19. Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ

Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորվածություններ՝ Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ընկերությունը վարձակալել է շենքեր և որոշակի մեքենա-սարքավորումներ վերջնական մայր ընկերությունից: Այս վարձակալությունների տևողությունը մեկ տարի է՝ երկարացման հնարավորությամբ, եթե չորոշվի վարձակալությունն ավարտել: Այլ վարձակալության պայմանագրերը միջինում ունեն մեկ տարվա տևողություն՝ երկարացման հնարավորությամբ, կողմերի պայմանավորվածության հիման վրա: Այս վարձակալության պայմանագրերն Ընկերության վրա որևէ սահմանափակում չեն դնում:

Չեղյալ չհամարվող գործառնական վարձակալության գծով ապագա նվազագույն վարձավճարները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել են.

	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
Մինչև մեկ տարի	37,754	37,754
Մեկ տարուց ավել (սակայն ոչ ավել, քան հինգ տարի)	565	925
	38,319	38,679

Ներդրումային բնույթի պայմանական պարտավորություններ

Ներդրումային բնույթի պայմանական պարտավորությունները ներառում են հիմնական միջոցների ձեռքբերում, մետաղական կառուցվածքների շինարարություն և մոնտաժ, ջրագծերի շինարարություն, էլեկտրականության միացում և հարակից շինարարական աշխատանքներ: Շինարարական պայմանագրերը հիմնականում կնքվել են 2012 թվականին՝ միջինում մեկ տարի տևողությամբ: Հիմնական միջոցների գնման պայմանագրերը երկարաժամկետ են:

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ (շարունակություն)

Ներդրումային բնույթի պայմանական պարտավորություններ (շարունակություն)

Ներդրումային բնույթի պայմանական մինիմալ ապագա պարտավորությունները 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 22,113,485 (2011թ.՝ 32,206,465):

Մետաղական կառուցվածքների շինարարական մի շարք պայմանագրերի գծով հիմնական պարտավորությունից բացի Ընկերությունը պետք է վճարի նաև կառուցվածքների մաքրման համար: Տվյալ գումարը կհաշվարկվի աշխատանքների իրականացումից հետո 1 քմ համար 610 դրամ (ներառյալ ԱԱՀ) գնով: 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ փաստացի պարտավորությունների գումարը կազմել է 18,467:

Գործարար միջավայրը

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու կարգավորման հայեցակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը հիմնականում կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Ընկերության ղեկավարությունը հավատում է, որ համապատասխան քայլեր է ձեռնարկում գոյություն ունեցող պայմաններում Ընկերության կայունության ապահովման համար:

Իրավական միջավայր

Իր սովորական գործունեության ընթացքում Ընկերությունը հանդիսանում է դատական հայցերի և պահանջների օբյեկտ: Դեկավարության համոզմամբ, հնարավոր վերջնական պարտավորությունները, որոնք ծագում են նման հայցերի և պահանջների արդյունքում, էական բացասական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական դրության կամ հետագա գործունեության արդյունքների վրա:

Ապահովագրություն

Թեև Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում, Ընկերությունը քայլեր է ձեռնարկել հիմնական միջոցների ապահովագրման ուղղությամբ: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէր, գոյություն ուներ ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող էր զգալի բացասական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

2012թ. ընթացքում Ընկերությունն ապահովագրել է իր հիմնական միջոցները 282,697,617 ԱՄՆ դոլար (114,091,104) ընդհանուր գումարով:

Շրջակա միջավայրի պահպանություն

Շրջակա միջավայրի պահպանությունը կարգավորող օրենսդրությունը մշակման փուլում է Հայաստանում, և պետական մարմինների իրավասությունները շարունակաբար վերանայվում են: Ընկերությունը պարբերաբար գնահատում է իր պարտականությունները՝ համաձայն բնապահպանության գործող կանոնակարգերի: Պարտականությունները որոշելուց հետո, դրանք անմիջապես ճանաչվում են: Հնարավոր պարտավորությունները, որոնք կարող են առաջանալ գործող կանոնակարգերի, քաղաքացիական գործերի գծով դատական վարույթների կամ օրենսդրության փոփոխության հետևանքով, հնարավոր չէ գնահատել, սակայն դրանք կարող են էական լինել: Ներկա օրենսդրական միջավայրում ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերությունը չունի էական չճանաչված պարտավորություններ շրջակա միջավայրի պահպանության հետ կապված:

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ (շարունակություն)

Հարկային միջավայր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային, արժույթային և մաքսային օրենսդրությունները հանդիսանում են տարբերությունների և հաճախակի իրականացվող բարեփոխումների առարկա: Ընկերության գործունեության ընթացքում կիրառված այդ օրենսդրությունների գծով ղեկավարության մեկնաբանությունները կարող են վիճարկվել համապատասխան պետական մարմինների կողմից: Հարկային մարմինները կարող են ավելի խիստ դիրքորոշում ընդունել օրենսդրության մեկնաբանությունների և գնահատականների գծով, որի արդյունքում հնարավոր է, որ այն գործարքների և գործունեության հարկային հաշվառման նկատմամբ վերաբերմունքը փոխվի, որոնք նախկինում հարկային մարմինները չէին վիճարկել: Որպես այդպիսին, էական լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ կարող են հաշվարկվել: Ստուգմանը նախորդող երեք օրացուցային տարիների հարկային հաշվառումը կարող է ենթարկվել ստուգման: Որոշ դեպքերում ստուգումները կարող են իրականացվել ավելի երկար ժամանակահատվածի համար:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը պատշաճ կերպով է կիրառում համապատասխան օրենքները, և Ընկերության հարկային, արժույթային և մաքսային հարցերի գծով դիրքորոշումը ՀՀ պետական մարմինների կողմից կընդունվի:

20. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման նպատակները և քաղաքականությունը

Ընկերության հիմնական ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Այդ ֆինանսական պարտավորությունների հիմնական նպատակն է Ընկերության գործունեության ֆինանսավորումը: Ընկերությունը ենթակա է շուկայական, վարկային և իրացվելիության ռիսկերի: Ընկերության ղեկավարությունն իրականացնում է տվյալ ռիսկերի կառավարման վերահսկողություն: Այդ ռիսկերի կառավարման սկզբունքներն ամփոփված են ստորև:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքների տատանումների ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության հետևանքով: Շուկայական գները ներառում են ռիսկի 3 տեսակ՝ ապրանքների գների և այլ գների փոփոխության ռիսկ, տոկոսադրույքի փոփոխության ռիսկ, արտարժույթային ռիսկ: Շուկայական ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, ավանդները, դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը, վաճառքի համար մատչելի ներդրումները և ածանցյալ ֆինանսական գործիքները:

Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության հետևանքով ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքների տատանումների ռիսկն է: Արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության ռիսկին հիմնականում ենթարկվում են Ընկերության դրամական միջոցները:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Ընկերության՝ նախքան հարկումը շահույթի զգայունությունը արտարժույթի փոխարժեքների հնարավոր փոփոխության նկատմամբ (դրամական ակտիվների և պարտավորություններին իրական արժեքների փոփոխությունների պատճառով, այլ փոփոխականների հաստատուն լինելու դեպքում):

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման նպատակները և քաղաքականությունը (շարունակություն)

Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների նկատմամբ զգայունություն

2012թ.

<i>Արժույթ</i>	<i>Փոխարժեքի աճ (%)</i>	<i>Նախքան հարկումը շահույթի վրա ազդեցություն</i>
ԱՄՆ դոլար	5.49%	(2,044,133)
Եվրո	12.31%	(16,309)
Ռուսական ռուբլի	11.42%	14,254
	<i>Փոխարժեքի նվազում (%)</i>	<i>Նախքան հարկումը շահույթի վրա ազդեցություն</i>
ԱՄՆ դոլար	-5.49%	2,044,133
Եվրո	-12.31%	16,309
Ռուսական ռուբլի	-11.42%	(14,254)

2011թ.

<i>Արժույթ</i>	<i>Փոխարժեքի աճ (%)</i>	<i>Նախքան հարկումը շահույթի վրա ազդեցություն</i>
ԱՄՆ դոլար	2.88%	41,200
	<i>Փոխարժեքի նվազում (%)</i>	<i>Նախքան հարկումը շահույթի վրա ազդեցություն</i>
ԱՄՆ դոլար	-2.88%	(41,200)

Տոկոսադրույքների փոփոխության զգայունության վերլուծություն

Վարկերի և փոխառությունների գծով տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքի տատանումների ռիսկն է շուկայում տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով: Շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության ռիսկին ենթարկվում են Ընկերության լողացող տոկոսադրույքով երկարաժամկետ պարտավորությունները: Ընկերությունը կառավարում է իր տոկոսադրույքի ռիսկը լողացող և ֆիքսված տոկոսադրույքով վարկերի և փոխառությունների պորտֆելի հավասարակշռությունը պահելու միջոցով: Ընկերությունը ենթարկվում է փոխառությունների և վարկերի տոկոսադրույքների փոփոխության ռիսկի: Ընկերությունը միջոցներ է ներգրավում ինչպես ֆիքսված, այնպես էլ լողացող տոկոսադրույքով:

Ստորև բերված աղյուսակում ամփոփված են Ընկերության չմարված տոկոսային վարկերն ու փոխառությունները՝

	<i>2012թ.</i>	<i>2011թ.</i>
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
Ֆիքսված տոկոսադրույքով պարտավորություն	5,336,668	21,568,688
Փոփոխական տոկոսադրույքով պարտավորություն	56,978,820	-
	62,315,488	21,568,688

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման նպատակները և քաղաքականությունը (շարունակություն)

Լողացող սոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ դրամական հոսքերի զգայունության վերլուծություն

Ներկայացված տարիների ռիսկի ենթարկվածության վերլուծությունից ելնելով՝ լողացող սոկոսադրույքի հնարավոր փոփոխությունները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կհանգեցնեն մինչև հարկումը շահույթի փոփոխության աղյուսակում նշված գումարների չափով: Տվյալ վերլուծությունը ենթադրում է, որ այլ փոփոխականները, հատկապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

	<i>2012թ.</i>	
	<i>Տոկոսադրույքի փոփոխություն, բազիսային միավորներ</i>	<i>Նախքան հարկումը շահույթի վրա ազդեցություն</i>
Պարտավորություններ ԱՄՆ դոլարով		
LIBOR դրույքի նվազում	(2)	(11,396)
LIBOR դրույքի աճ	2	11,396

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն իրենից ներկայացնում է գործընկերոջ կողմից՝ ֆինանսական գործիքի կամ հաճախորդի հետ կնքած պայմանագրի գծով պարտականությունները չկատարելու հետևանքով ֆինանսական վնասներ կրելու ռիսկը: Ընկերությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի կապված գործառնական գործունեության (հիմնականում պայմանավորված առևտրային դեբիտորական պարտքերի առկայությամբ) և ֆինանսական գործունեության հետ, ներառյալ ավանդներ բանկերում և ֆինանսական կառույցներում, արտարժույթով և այլ ֆինանսական գործիքներով գործարքներ:

Ֆինանսական գործիքներ և դրամական ներդրումներ

Կանխիկ դրամական միջոցների ավելցուկները ներդրվում են ֆինանսական հաստատություններում, որոնք ներդրման պահի դրությամբ ունեն դեֆլտի մինիմալ ռիսկ:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Ընկերությունը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամկետին: Ընկերությունն իրականացնում է դրամական միջոցների դեֆիցիտի վերահսկողություն՝ ընթացիկ իրացվելիության պլանավորման միջոցով: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը, ըստ հաշվետու ամսաթվից մինչև չզեղչված պարտավորությունների՝ պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես էթե մարման պահանջը ներկայացված լինե՞ր ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով:

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման նպատակները և քաղաքականությունը (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարի	Մինչև 1 տարի				5 տարուց ավել	Ընդամենը
	Ցայահանջ	1-ից 2 տարի	2-ից 5 տարի	5 տարուց ավել		
Տոկոսային վարկեր և փոխառություններ Կրեդիտորական պարտք և հաշվեգրված պարտավորություններ	-	-	-	14,821,298	124,510,775	139,332,073
	526,137	165,928	-	-	-	692,065
2011թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարի	Մինչև 1 տարի				5 տարուց ավել	Ընդամենը
Ցայահանջ	1-ից 2 տարի	2-ից 5 տարի	5 տարուց ավել	Ընդամենը		
Տոկոսային վարկեր և փոխառություններ Կրեդիտորական պարտք և հաշվեգրված պարտավորություններ	-	3,625,045	3,370,027	10,110,082	62,439,116	79,544,270
	716,692	-	-	-	-	716,692

Սեփական կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարումը կարգավորող ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն դեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Ընկերության գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու, ինչպես նաև շուկայի մասնակիցների վստահությունը պահպանելու համար:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Ընկերության մոտեցումը չի փոխվել: Ընկերության նկատմամբ չեն գործում կապիտալի կառավարմանը վերաբերող արտաքին պահանջներ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Ընկերության պարտքի և կապիտալի հարաբերակցությունը կազմում էր՝

	2012թ.	2011թ.
Ընդամենը պարտավորություններ	69,430,245	27,021,856
Հանած՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները	(1,795,549)	(14,165)
Չուտ պարտավորություններ	67,634,696	27,007,691
Ընդամենը սեփական կապիտալ	17,205,182	15,985,268
Պարտավորության և կապիտալի հարաբերակցությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3.9	1.7

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ընկերության ֆինանսական գործիքների իրական արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց հաշվեկշռային արժեքից:

21. Հաշվետու ամսաթվից հետո տեղի ունեցած դեպքեր

Ընկերությունը 2013թ-ին ստացել է 33,144,957 գումարի ֆինանսավորում «ՎՏԲ Բանկ» ԲԲԸ հետ գործող վարկային պայմանագրի շրջանակներում (Ծանոթագրություն 15):